

**Zápisnica z prvého stretnutia učiteľov akordeónu Slovenska
dňa 4.10. 2013
VŠMU Bratislava, Hudobná a tanečná fakulta**

Na stretnutí sa zúčastnilo okolo 40 učiteľov ZUŠ a pedagógov konzervatórií.

Program:

11.00 Otvorenie

11.30 Oto Mello (ZUŠ Bojnice), prednáška na tému: Tvorivý prístup v akordeónovej komornej hre

12.30 Prestávka

13.30 Jozef Demjan (Konzervatórium Košice), prednáška na tému: Výučba tanečnej literatúry. Rozdiely medzi európskou a afro-americkou tanečnou hudbou.

14.30 Diskusia k aktuálnym problémom metodiky hry na akordeóne. Školy hry na akordeóne.

15.30 Diskusia k problémom nástrojov, ich kvalita, budúcnosť.

16.30 Diskusné fórum

Otvorenie

Stretnutie otvoril prof. Daniel Buranovský, vedúci Katedry klávesových nástrojov na VŠMU. Vyzdvihol potrebu stretávania sa a diskutovania o spoločných problémoch, zdieľanie skúseností pre ďalší rozvoj akordeónovej komunity na Slovensku. Zúčastnených privítal aj prof. Rajmund Kákoni,, vo všeobecnosti zhodnotil spoločenskú situáciu a jej vplyv na vývoj akordeónu na Slovensku, zároveň naznačil možné východiská a poďakoval všetkým zúčastneným za ich záujem a účasť..

Prednáška na tému: Tvorivý prístup v akordeónovej komornej hre(Oto Mello - ZUŠ Bojnice).

Pán Oto Mello uviedol svoju prednášku pripomenutím svojich pedagogických vzorov z minulosti - pedagógovia Harvan, Čuchran, Pittner, Košnár, Szökeová a ďalší.. Snažil sa od nich vypožičovať systém, ako vyučujú a zistiť ich metódy, čo mu pomohlo iba sčasti, podľa neho je to viac o osobnom prístupe a vytvorení vlastnej koncepcie.

- základom je podľa jeho slov praktizovanie troch foriem vyučovania: individuálna, komorná, orchestrálna hra. Vyzdvihol najmä komornú hru, ktorá veľmi obohacuje vyučujúcich a žiakov.

V počiatkoch bolo preňho základom sólové vyučovanie, neskôr bol názoru, že najdôležitejšia je orchestrálna hra, v súčasnosti veľmi oceňuje komornú hru – žiaci rastú aj individuálne, sú počuteľní, na rozdiel od orchestra. Žiaci z komornej hry sú ideálne pripravení pre orchestrálnu hru. Dôležité je vybrať správnych žiakov do komornej hry. Stačí jeden žiak so správnym rytmickým cítením, ktorý postupne ovplyvní k lepším výsledkom aj slabších žiakov.

V komornej hre vzniká minikomunita, ktorá utužuje vzťahy. Prostredníctvom komornej hry získajú sebavedomie.

Z výberových žiakov sa snaží vytvárať elitné komorné zoskupenia, ktoré reprezentujú aj na súťažiach. ako príklad uviedol „ Martins trio“ spojenie troch talentovaných žiakov, avšak všetky jeho komorné zoskupenia majú svoje mená a postupne a cieľavedome sa spolu vyvíjajú.

- ako cvičiť? Učitelia často žiakom ukazujú všetko a pomôžu im vo všetkom, dôležité je ale učiť a povzbudzovať ich k samostatnosti, nechať ich aj samých – viac to ocenia a až následne korigovať vzniknutý výsledok.

- dnešné mediálne možnosti – potreba púšťať nahrávky deťom je ďalší dôležitý prvok, nájdú vzor, ktorý najskôr kopírujú a neskôr si vytvoria vlastnú koncepciu.

- tvorivý prístup učiteľa – bez toho to nejde! Učiteľ by mal improvizovať a ísť s dobou, spracovať si skladby podľa seba a potrieb a možností žiakov. On sám spracováva mnohé notové materiály pre potreby svojich žiakov, pričom využíva notačný program (Sibelius) – umožňuje to pohodlnejšie a efektívnejšie šírenie nôt a možnosť v počítači pracovať so skladbou, priamo si prehrať skladbu (napr. spomaliť, vybrať a vypočuť si len jednotlivé hlasy, atď.)

- Druhú časť jeho prednášky tvorili konkrétne príklady žiakov – Jednou z prvých skladieb ktoré upravil bol "Homage a Bach" od M. Vargu už len preto, že je to hudba, ktorá sa dá dobre aplikovať na akordeónový zvuk, ukázal upravenú verziu v programe Sibelius pre akordeónové trio, možnosti pustiť jednotlivé hlasy oddelene, spomaliť ...,

Potom ukázal skúšku orchestra „Akordeonika“ s tou istou skladbou až po štúdióvu nahrávku.. Skladba sa stala veľmi obľúbenou a postupne starší žiaci ovplyvňujú svojim nadšením mladších a šikovní menej talentovaných, čo je skutočnosť, ktorú nedokáže ani samotný učiteľ.

- Žiaci by mali hrať aj komplikovanejšie veci a postupne ich treba k tomu motivovať.

- Dôležitá je aktívna účasť žiakov, napr. pomáhajú pri prepisovaní nôt, prípadne aj tvorením vlastných variácií...

- Umenie motivácie je to najdôležitejšie

Prednáška na tému: Výučba tanečnej literatúry. Rozdiely medzi európskou a afro-americkou tanečnou hudbou. (Jozef Demjan - Konzervatórium Košice).

Pán J. Demjan v prednáške na tému „Tanečnosť v hudbe“ na úvod spomenul svoje štúdium u p. Čuchranovej, ktorá ho mimoriadne ovplyvnila, okrem iného aj v tom, aké je dôležité neustále sa vzdelávať.

- Hovoril o koreňoch tanečnej hudby, poukázal na dôležitosť a vplyv juhoamerickej hudby a o tom, že hľadal a hľadá korene našej dnešnej (najmä tanečnej) hudby, pretože chápanie rytmu a metra v rôznych typoch hudby je pre neho veľmi dôležité.

Napríklad tanec "Son" bol prazáklad celej africkej hudby a jeho pochopenie je cestou k pochopeniu pulzácie a "dýchania" aj dnešnej nielen africkej hudby, keďže tá ovplyvnila hudbu tak Ameriky (jazz), ako aj Európy (tance Španielska, Talianska atď.)

Poukázal a konkrétne vysvetľoval a analyzoval princípy tanca Son s prepojením na jednotlivé latinsko-americké tanečné formy a ich nesprávne chápanie a interpretáciu v Európe. Pochopenie správneho frázovania a čítania odchyliet od notového textu pomáha práve spoznanie koreňov.

- Keďže notový text nemôže úplne presne zachytiť či už rytmické čítanie, či pulzáciu a akcenty, je dôležité skúmať pôvod a vplyv na dané dielo.

- Zdôraznil potrebu hrať tanečnú hudbu, ktorá deti dokáže veľmi zaujať a prípadne nahradiť etudy vhodne zvolenou tanečnou hudbou.

DISKUSIA:

Diskusiu viedol p. Lenko. Najrozsiahlejšou témou bola oblasť literatúry, ostatných tém (nástroje, školy) sa prítomní dotkli len okrajovo, keďže časový rámec stretnutia bol vyčerpaný. Diskusia naznačila mnoho problémov, o ktorých je nutné hovoriť a prípadne nájsť spoločný postup, spoločné riešenie.

Tu je zaznamenaný priebeh diskusie a niektoré zaujímavé poznámky a postrehy:

LITERATÚRA:

Jeho úvodná otázka smerovala k tomu, aká literatúra sa dnes na ZUŠ hrá a aký repertoár je vhodný, resp. pre žiakov najzaujímavejší.

P. Košnár poznamenal, že hrať iba zábavnú hudbu je jednosmerná cesta, avšak dopomáha k vytvoreniu žiackej základne, z ktorej potom možno postupne vybrať tých najlepších žiakov.

P. Mello preferuje aj populárnu hudbu, s veľkým podielom slovenskej populárnej hudby.

Väčšina učiteľov využíva výber repertoáru zábavnej hudby. Klasický repertoár dávajú väčšinou iba vybraným talentovaným žiakom, ktorí inklinujú k takej hudbe.

P. Vlach hovorí, že v jeho regióne je veľmi preferovaná ľudová hudba, žiaci si často sami povedia, čo chcú hrať, on im upraví pieseň podľa ich technických možností a momentálnej potreby žiaka (napr. zakomponuje tam trilký, akordy, vytvorí variácie s pasážami atď.)

Každý učiteľ si môže vytvoriť vlastné osnovy, nie sú už žiadne predpísané osnovy, iba odporúčania.

Na väčšine škôl je veľmi populárne hrať ľudové piesne a úpravy populárnych piesní. Neplatí to ale v plnej miere v Bratislave a na juhu Západného Slovenska, kde je preferované napr. slovenské tango, operety, Dusík, Lehár atď., čo sa hrá inde veľmi málo, pričom je to kvalitná hudba.

Literatúra z ktorej sa poväčšinou hráva: Letňan, Harvan, Stračina, Demjan, niektorí učители využívajú aj poľské školy.

P. Matejčík poznamenal, že treba vychádzať z otázky, prečo je akordeón v takom stave a zdôraznil potrebu zbierok notového materiálu, ktorý pomôže mladému učiteľovi s výberom kvalitnej literatúry. V regiónoch kde je populárna ľudová hudba, je cestou práve ľudová hudba, ktorá motivuje deti a rodičov, ako je to v mestách? P. Lenko sa domnieva, že je potrebné a obohacujúce hrať všetky žánre. P. Kákoni poznamenal, že ide o smerovanie akordeónu a jeho identity a či to nie je blúdenie v kruhu, keď budeme hrať len ľudovú a pop hudbu. Pretože hrozí, že potlačíme celú našu dlhoročnú snahu o zrovnoprávnenie nášho nástroja a vrátíme ho k nástrojom určeným pre ľudovú hudbu. Námetka jedného z učiteľov, že súčasná hudba sa stretáva s nepochopením u rodičov i žiakov..

METODIKA, ŠKOLY

P. Kákoni poznamenal, že dôležité je hrať žiakom. p. Mello, že každý musí individuálne pristupovať podľa schopností žiaka.

P. Kákoni zdôraznil potrebu melodických basov, nástroj bez melodického manuálu nespĺňa parametre umeleckého nástroja. P. Mello nesúhlasil, že akordeón bez MB nie je umeleckým nástrojom.

P. Lenko hovoril o situácii v Nemecku, systéme školstva, o orchestroch v Nemecku. V Nemecku sú orchestre veľmi populárne, je ich tam vyše 1000. Deti študujú buď na umeleckých školách, alebo súkromne, keďže konzervatóriá nášho typu tam neexistujú, študujú najmä súkromne a potom prípadne na vysokej škole. Avšak len veľmi málo Nemcov študuje akordeón na vysokých školách, väčšinou sú tam zahraniční študenti. Hra v orchestroch podmieňuje vývoj žiaka, keďže orchestre prirodzene hrajú najmä prevzaté populárne skladby prípadne transkripcie.

NÁSTROJE

Je veľká potreba nových nástrojov, najmä 72 a 96 basové.

99 percent nástrojov na ZUŠ tvoria staré Delicie.

P. Matejčík povedal, že má dobré skúsenosti s nástrojmi Weltmeister, ceny sú okolo 700 eur. Talianske nástroje stoja viac ako dvojnásobok.

P. Matejčík informoval o [www stránke darca.sk](http://www.darca.sk), kde je možné zažiadať o grant na kúpu nových nástrojov. Zároveň načrtoval, ako jeho škola postupuje pri vytváraní projektov na kúpu nových nástrojov.

ZÁVER

P. Lenko uzavrel stretnutie, poďakoval zúčastneným, pričom uviedol, že sa chystajú ďalšie stretnutia o ktorých učitelia budú informovaní emailom.